

Dubinska analiza stranke nakon izmjena Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma

Božo Prelević, dipl. iur.

Od 1. siječnja 2023. na snazi su nove odredbe Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Između ostalih zakonskih odredbi, izmijenjene su i dopunjene zakonske odredbe koje se odnose na provedbu mjere dubinske analize stranke. Autor u članku analizira izmjene zakona koje se odnose na dubinsku analizu stranke.

1. Uvod

Odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma¹ (u nastavku teksta: ZID Zakona), između ostalog izmijenjene su i zakonske odredbe koje se odnose na dubinsku analizu stranke. Nove zakonske odredbe stupile su na snagu 1. siječnja 2023. pa obveznici moraju voditi računa o usklađivanju mjera i radnji koje provode prilikom provedbe dubinske analize stranke sa novim odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma² (u nastavku teksta: Zakon) koje uređuju ovu materiju.

U ovom članku analizirat ćemo odredbe čl. 15. i 16. Zakona. Međutim, podsjećamo obveznike primjene odredbi Zakona kako su izmijenjene i dopunjene i druge zakonske odredbe, uključujući i druge zakonske odredbe koje uređuju samu provedbu mjere dubinske analize stranke te su ih obveznici primjene Zakona dužni detaljno proučiti. U nastavku ćemo se najprije upoznati sa novinama u Zakonu koje se odnose na mjeru dubinske analize stranke.

2. Mjera dubinske analize stranke

Odredbama ZID Zakona djelomično je izmijenjena odredba čl. 15. st. 1. i st. 2. Zakona kojom se uređuju mjere dubinske analize stranke. Sukladno izmijenjenoj odredbi čl. 15. st. 1. Zakona (izmijenjena je odredba čl. 15. st. 1. t. 3. Zakona), **dubinska analiza stranke obuhvaća sljedeće mjere, ako Zakonom nije drukčije propisano:**

- utvrđivanje identiteta stranke i provjeru njezina identiteta na osnovi dokumenata, podataka ili informacija dobivenih iz vjerodostojnoga, pouzdanoga i neovisnoga izvora, uključujući, ako ga stranka ima, kvalificirani certifikat za elektronički potpis ili elektronički pečat ili bilo koji drugi siguran, daljinski ili elektronički, postupak identifikacije koji su regulirala, priznala, odobrila ili prihvatila relevantna nacionalna tijela;
- utvrđivanje identiteta stvarnoga vlasnika stranke i poduzimanje odgovarajućih mjera za provjeru identiteta stvarnoga vlasnika stranke, uključujući poduzimanje mjera potrebnih za razumijevanje vlasničke i kontrolne strukture stranke kada je stranka trgovačko društvo, druga pravna osoba i s njome izjednačen subjekt ili trust i s njime izjednačen subjekt stranoga prava;
- prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnoga odnosa te drugih podataka u skladu s ovim Zakonom i na temelju njega donesenim podzakonskim aktima i koji će omogućiti razumijevanje namjene i predviđene prirode poslovnoga odnosa I;
- stalno praćenje poslovnoga odnosa, uključujući i kontrolu transakcija koje stranka obavlja tijekom poslovnoga odnosa kako bi se osiguralo da su transakcije koje se obavljaju u skladu sa saznanjima obveznika o stranci, poslovnome profilu, profilu rizika, uključujući prema potrebi i podatke o izvoru sredstava, pri čemu dokumentacija i podatci kojima obveznik raspolaže moraju biti ažurni.

Izmijenjena je i odredba čl. 15. st. 2. Zakona.

1 Nar. nov., br. 151/22 od 22. prosinca 2022.

2 Nar. nov., br. 108/17, 39/19 i 151/22.

ističemo...

Ovom zakonskom odredbom sada je predviđeno kako je prilikom provedbi mjera iz navedenih odredbi čl. 15. st. 1. t. 1. i 2. Zakona obveznik dužan provjeriti je li osoba koja djeluje ili tvrdi da djeluje u ime stranke za to i ovlaštena te sukladno zakonskim odredbama utvrditi i provjeriti identitet te osobe.

Obveznik je dužan primjenjivati sve mjere dubinske analize iz navedene odredbe čl. 15. st. 1. Zakona sukladno zakonskim odredbama, pri čemu opseg primjene mjera treba ovisiti o procjeni rizika provedenoj sukladno čl. 14. Zakona.

ističemo...

Obveznik je dužan mjere dubinske analize stranke provoditi na način propisan politikama, kontrolama i postupcima iz čl. 13. st. 1. Zakona.

Osim toga, obveznik je dužan, na zahtjev nadležnog nadzornog tijela iz čl. 82. Zakona, dostaviti na uvid dokumentaciju vezanu uz analizu i procjenu rizika iz koje proizlazi da su poduzete mjere primjerene identificiranim rizicima od pranja novca i financiranja terorizma.

3. Obveza primjene mjera dubinske analize stranke

Znatno je izmijenjena i dopunjena odredba čl. 16. Zakona o obvezi primjene mjera dubinske analize stranke. Sukladno izmijenjenoj odredbi čl. 16. st. 1. Zakona, **obveznik iz čl. 9. Zakona dužan je sukladno zakonskim odredbama i podzakonskim aktima donesenim temeljem Zakona, obaviti dubinsku analizu stranke u sljedećim slučajevima:**

- prilikom uspostavljanja poslovnoga odnosa sa strankom;
- pri svakoj povremenoj transakciji u vrijednosti od 10.000,00 eura i većoj, bez obzira na to je li riječ o jednokratnoj transakciji, ili o više transakcija koje su međusobno očigledno povezane i koje ukupno dosežu vrijednost od 10.000,00 eura i veću;
- pri svakoj povremenoj transakciji koja predstavlja prijenos novčanih sredstava u vrijednosti većoj od 1000,00 eura u smislu Uredbe (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015 o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006³;
- u pružanju usluga igara na sreću, prilikom stavljanja uloga i preuzimanja dobitaka, uključujući kupnju ili zamjenu žetona u vrijednosti od 2000,00 eura i većoj bez obzira na to je li riječ o jednokratnoj transakciji ili o više transakcija koje su međusobno očigledno povezane i koje ukupno dosežu vrijednost od 2000,00 eura i veću;
- ako postoji sumnja u vjerodostojnost i primjerenost prethodno dobivenih podataka o stranci I;
- uvijek kada u vezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, bez obzira na sva propisana izuzeća i vrijednost transakcije.

Odredba čl. 16. Zakona dopunjena je novim st. 2. kojim je određeno kako iznimno od navedene odredbe čl. 16. st. 1. t. 2. i 3. Zakona, **obveznik iz čl. 9. st. 2. t. 19. Zakona (virtualna imovina) dužan**

je obaviti dubinsku analizu stranke pri svakoj povremenoj transakciji:

- u vrijednosti od 1000,00 eura i većoj;
- koja predstavlja prijenos virtualne imovine u vrijednosti od 1000,00 eura i većoj.

Izmijenjena je i dosadašnja odredba čl. 16. st. 2. Zakona, koja je nakon spomenute dopune označena kao st. 3. Izmijenjenom zakonskom odredbom, sada čl. 16. st. 3. Zakona je određeno kako osim obveze provođenja dubinske analize sukladno navedenoj odredbi čl. 16. st. 1. Zakona, **obveznik iz čl. 9. st. 2. t. 15. i t. 17. podtočka g) i h) Zakona pri svakoj transakciji u vrijednosti od 2000,00 eura i većoj dužan je utvrditi i provjeriti identitet stranke te prikupiti sljedeće podatke:**

- ime i prezime;
- prebivalište;
- dan, mjesec i godinu rođenja;
- identifikacijski broj ako je vidljiv iz identifikacijske isprave;
- naziv i broj identifikacijske isprave;
- naziv i državu izdatelja;
- državljanstvo/državljanstva.

Obveznik iz čl. 9. st. 2. t. 9.-11. Zakona, kod poslova životnoga osiguranja i drugih osiguranja povezanih s ulaganjem, dužan je pored mjera propisanih u čl. 15. st. 1. t. 1. i 2. Zakona⁴, čim su korisnici identificirani ili imenovani za korisnika osiguranja koji je određen:

- kao posebno imenovana fizička ili pravna osoba ili pravno uređenje (npr. zakonski nasljednik, djeca, supružnik i dr.) utvrditi i provjeriti identitet korisnika osiguranja i;
- specifičnim karakteristikama ili skupinom prikupiti dovoljno podataka kako bi se uvjerio da će moći utvrditi identitet korisnika osiguranja u trenutku isplate police.

U navedenim slučajevima obveznik je dužan provjeriti identitet korisnika osiguranja u trenutku isplate, a u slučaju dodjele, u cijelosti ili djelomično, životnoga osiguranja i drugih osiguranja povezanih s ulaganjem trećoj fizičkoj ili pravnoj osobi ili pravnom aranžmanu, obveznik kreditna ili financijska institucija je dužan utvrditi identitet stvarnoga vlasnika u trenutku dodjele. Za korisnika trusta i s njim izjednačenoga subjekta stranog prava, koji je određen specifičnim karakteristikama ili skupinom, obveznik je dužan pribaviti dovoljno informacija kako bi bio siguran da će moći utvrditi identitet korisnika u vrijeme isplate ili u trenutku kada korisnik odluči iskoristiti dodijeljena prava.

ističemo...

Novom odredbom čl. 16. st. 7. Zakona je određeno kako su obveznici iz čl. 9. st. 2. t. 17. podtočke j) Zakona kada obavljaju poslove posredovanja u kupnji ili prodaji nekretna dužni mjere dubinske analize provesti u odnosu na kupca i prodavatelja nekretnine.

Obveznici su dužni primijeniti mjere dubinske analize ne samo na nove stranke, već i pravodobno na postojeće stranke na temelju procjene rizika, posebno kod stranaka kod kojih se promijene okolnosti koje su relevantne za primjenu ovoga Zakona, ili kada je obveznik na temelju bilo kakve pravne obveze dužan tijekom kalendarske godine kontaktirati sa strankom u svrhu provjere svih relevantnih informacija povezanih sa stvarnim vlasnikom odnosno sa stvarnim vlasnicima, ili ako je obveznik to bio dužan učiniti u skladu s propisima koji uređuju administrativnu suradnju u području poreza.

